

Näkökulmia tehtävien ja kuvien käsittelyyn

4. Suomi, Pohjoismaat ja Euroopan unioni

Kuvatehtävä (s. 32)

Minkälainen kuva filippiiniläisen matkatoimiston mainoksessa annetaan Pohjoismaista?

- Pohjoismaat (Skandinavia) nähdään yhtenäisenä alueena.
- Mainoksessa korostetaan kahdesti Pohjoismaiden myyttisyyttä. Tämä tarkoittanee samaa kuin suomalaisille joidenkin matkakohteiden eksoottisuus.
- Kuvassa korostuvat kuva-aiheina linna, purjeveneet ja sataman värikkäät kerrostalot.
- Kuva-aihe viittaa Pohjolan valkeisiin öihin, mikä on eksoottinen asia aasialaisille.

Tehtävä 1

Mitä eri perusteluja Suomen unioniin liittymisen puolesta esitettiin?

- Suomen liittymistä Euroopan unioniin perusteltiin varsinkin taloudellisilla syillä.
- 1990-luvun lamavuodet lisäsivät epäilyjä Suomen taloudellisen kilpailukyvyn heikkenemisestä Euroopassa.
- Suomen paperi- ja metsäteollisuuden pelättiin kärsivän tilanteesta, jossa Ruotsi olisi unionin jäsen ja Suomi ei.
- Suomessa esitettiin tavoite olla mukana tekemässä päätöksiä Euroopan unionin asioista. Haluttiin liittyä myös poliittisesti Länsi-Euroopan maihin.
- Lisäksi Unioniin liittymistä perusteltiin turvallisuuspoliittisilla näkemyksillä, vaikka sitä ei 1990-luvun poliittisessa keskustelussa suoraan myönnetty.
- Kansanäänestyksen perusteella kansan enemmistö toivoi unioniin liittymistä, ja tähän poliittiset päättäjät saattoivat nojata.

Tehtävä 2

Suomen Euroopan unionin jäsenyydestä järjestettiin neuvoo-antava kansanäänestys vuonna 1994.

a) Mitä neuvoo-antava kansanäänestys tarkoittaa?

- Kansanäänestyksen tulos ei ole päätös asiasta, vaan se ilmaisee kansan mielipiteen.
- Lopullisen päätöksen Suomen tärkeimmistä kansainvälisistä sopimuksista tekee eduskunta.
- Vaikka kansanäänestyksen tulos ei sido päättäjiä, poliittisten päättäjien voi olla vaikea tehdä kansanäänestyksen vastaisia päätöksiä, koska kansalta kysytään harvoin mielipidettä suorassa kansanäänestyksessä.

b) Pohdi, mitä olisi tapahtunut, jos unioniin liittymistä vastustaneet olisivat voittaneet kansanäänestyksen.

- Todennäköisesti neuvoo-antavan kansanäänestyksen tulosta olisi kunnioitettu, eikä Suomi olisi liittynyt unionin jäseneksi.
- Suomen lainsäädäntö olisi omissa käsissä, eivätkä unionin säätämät asetukset ja direktiivit vaikuttaisi suoraan maamme lainsäädäntöön.
- Suomi ei olisi liittynyt eurojärjestelmään, ja näin euron hyödyt ja haitat eivät olisi Suomea koskeneet.
- Suomi olisi ollut ulkona monista EU:n kehittämishankkeista.
- Suomalaisilla ei olisi unionin perusvapauksia: liikkuminen, opiskelijavaihto ja töihin meno Eurooppaan olisi hankalampaa - tosin Suomi saattaisi olla Schengen-maa, mikä kompensoisi tilannetta.
- Suomi olisi saattanut liittyä unioniin myöhemmässä vaiheessa, esimerkiksi vuonna 2004 niin sanotun itälaajentumisen yhteydessä.
- Kenties myös euro olisi silloin otettu Suomessa käyttöön myöhemmin, esimerkiksi yhtä aikaa Viron kanssa.

c) Oliko Suomen liittyminen unioniin mielestäsi järkevä päätös? Perustele.

- opiskelijan oma vastaus

Tehtävä 3

a) Mitä pohjoismaisuus merkitsee sinulle?

- opiskelijan oma vastaus

b) Pohdi, miksi pohjoismainen yhteistyö on Suomelle tärkeää.

- Suomella on vahvat historialliset siteet muiden Pohjoismaiden kanssa, ja Suomessa asuu paljon ihmisiä, joiden äidinkieli on ruotsi.
- Kulttuuriyhteistyö on kauan ollut antoisaa; erilaiset kulttuuripalkinnot edistävät kulttuurin leviämistä ja tunnetuksi tulemistä eri Pohjoismaissa.
- Vapaa liikkuvuus on tärkeää, ja yhteiset työmarkkinat tarjoavat monille työtilaisuuksia muista Pohjoismaista.
- Pohjoismainen yhteistyö tarjoaa hyvät myös opiskelumahdollisuudet.
- Passi- ja viisumivapaus ovat olleet arkipäivää Pohjoismaissa jo 1950-luvulta lähtien.
- Monen suomalaisen kansalaisjärjestönkin toiminta ulottuu muihin Pohjoismaihin.
- Halutaan ylläpitää hyviä yhteistyösuhteita.
- Pohjoismainen elämäntapa on varsin samanlainen, yhteisesti voidaan vaihtaa kokemuksia parhaiden yhteiskunnallisten käytänteiden löytämiseksi.
- Pohjoismainen identiteetti vahvistaa suomalaista identiteettiä ja Suomen asemaa Euroopassa.
- Pohjoismainen hyvinvointimalli on tuonut Suomelle paljon hyviä asioita.
- Ihmisoikeuskysymyksissä Suomi voi tukeutua melko yhdenmukaiseen pohjoismaiseen ajatteluun.

- Yhteiset turvallisuusintressit Itämeren alueella ovat kasvaneet Venäjän uhan vuoksi, ja siksi uskottava puolustus vaatii pohjoismaista yhteistyötä.
- Verkottuminen tuo etua puolustuskyvyn kehittämiseksi.
- Ympäristönsuojelussa ja ilmastomuutoskysymyksissä Pohjoismailla on pitkälti samat arvot ja tavoitteet.
- Kaikki hyötyvät yhteisistä periaatteista pohjoisten luonnonvarojen hyödyntämiseksi.
- Pohjoismainen yhteistyö auttaa monien EU-asioiden ajamisessa (vaikka Norja ei kuulukaan EU:hun).

Tehtävä 4

Miten Pohjoismaiden ratkaisut EU:n suhteen eroavat toisistaan?

- Pohjoismaiden ratkaisut suhteessa Euroopan unioniin ovat erilaisia hyvästä pohjoismaisesta yhteistyöstä huolimatta.
- Pohjoismaista Ruotsi, Suomi ja Tanska ovat liittyneet Euroopan unioniin. Tanska ensimmäisenä jo vuonna 1973, Ruotsi ja Suomi vuonna 1995. Kaikki kolme maata ovat halunneet hyötyä EU:n taloudellisesta ja poliittisesta yhdentymisestä.
- Norjassa on järjestetty kansanäänestys EU:hun liittymisestä kahdesti (1972 ja 1994), mutta molemmilla kerroilla norjalaisten enemmistö päätti pysyä unionin ulkopuolella. Norjan hyvä talous erityisesti runsaiden öljyvarantojen ansiosta suo sille taloudellista liikkumavaraa ja itsenäisyyttä.
- Islannissa suhtautuminen Euroopan unioniin on ollut pääosin kielteistä. Talousvaikeuksiansa vuoksi Islanti haki EU-jäsenyyttä vuonna 2009 ja siitä tuli virallinen hakija vuonna 2010, mutta maa perui hakemuksensa vuonna 2014, koska mielipidetutkimusten mukaan suuri osa islantilaisista vastusti jäsenyyttä.
- Pohjoismaista Suomi on ainoa, jossa on euro käytössä.
- Kaikki Pohjoismaat kuuluvat Schengen-alueeseen.
- Pohjoismaat ovat tehneet erilaisia turvallisuuspoliittisia ratkaisuja: Tanska, Norja ja Islanti ovat Naton jäseniä, Ruotsi ja Suomi eivät.

Tehtävä 5 (nettitehtävä)

Mitä konkreettisia tuloksia pohjoismaisesta yhteistyöstä on seurannut? Listaa viisi asiaa.

Esimerkiksi:

- Pohjoismaiden Neuvosto
- yhteispohjoismaiset työmarkkinat
- passivapaus
- kielisopimus
- sosiaaliturvasopimus
- ympäristönsuojelusopimus (ympäristömerkki)